

Przemoc wobec kobiet

Przemoc domowa

Zob. zestawienie dotyczące „[Przemocy domowej](#)”.

Złe traktowanie w areszcie

Juhnke przeciwko Turcji

22 lipca 2003 roku

Skarżąca została zatrzymana w związku z podejrzeniem o członkostwo w nielegalnej organizacji zbrojnej, PKK (Partia Pracujących Kurdystanu), a następnie uznana za winną i skazana na 15 lat pozbawienia wolności. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że w okresie pozbawienia wolności była poddawana złemu traktowaniu i została poddana badaniu ginekologicznemu wbrew jej woli.

Uznając, że nie ma dowodów na poparcie zarzutu skarżącej dotyczącego złego traktowania, Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, że część jej skargi jest **niedopuszczalna** jako w sposób oczywisty nieuzasadniona. Trybunał uznał ponadto podniesiony przez skarżącą zarzut, zgodnie z którym została ona zmuszona do poddania się badaniu ginekologicznemu, za bezpodstawny, a tym samym uznał, że **nie został naruszony art. 3** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Trybunał uznał jednak, że skarżąca opierała się przeprowadzeniu badania ginekologicznego, dopóki nie została przekonana do wyrażenia zgody na nie, oraz że, zważywszy na trudną w tych okolicznościach sytuację zatrzymanej, było mało prawdopodobne, by skarżąca w nieskończoność opierała się przeprowadzeniu takiego badania. Trybunał postanowił zbadać tę kwestię w świetle art. 8 Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego). Zauważając, że co do badania ginekologicznego, jakie narzucono skarżącej bez jej nieprzymuszonej i świadomej zgody, nie wykazano, że było ono „przypadkiem przewidzianym przez ustawę” lub „konieczne w demokratycznym społeczeństwie”, Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 8** Konwencji. Zatem, w szczególności, badanie zdawało się być środkiem uznaniowym podjętym przez władze w celu zabezpieczenia członków sił bezpieczeństwa, którzy zatrzymali i więzili skarżącą, przed fałszywym oskarżeniem o napaść seksualną. Zabezpieczenie to nie uzasadnia jednak próby przekonania zatrzymanej do wyrażenia zgody na tak inwazyjną i poważną ingerencję w jej nietykalność cielesną, szczególnie mając na uwadze fakt, że nie zgłosiła, iż stała się ofiarą napaści seksualnej.

Przemoc ze strony Policji

Aydın przeciwko Turcji

25 września 1997 roku

Zobacz poniżej, pod „Zgwałcenie i wykorzystywanie seksualne”.

Y.F. przeciwko Turcji (skarga nr 24209/94)

22 lipca 2003 roku

W październiku 1993 roku skarżący i jego żona zostali osadzeni w policyjnej izbie zatrzymań w związku z podejrzeniem o pomocnictwo i podżeganie nielegalnej organizacji, PKK (Partii Pracujących Kurdystanu). Żona skarżącego przebywała w policyjnej izbie zatrzymań przez cztery dni. Zarzuciła, że zawiązano jej oczy i że funkcjonariusze policji uderzali ją pałkami, znieważali ją słownie i grozili jej zgwałceniem. Została zbadana przez lekarza i zaprowadzona do ginekologa w celu wykonania dalszych badań. Funkcjonariusze policji pozostawiali w pomieszczeniu podczas gdy była ona badana za zasłoną. W marcu 1994 roku skarżący i jego żona zostali uniewinnieni. Dnia 19 grudnia 1995 roku trzech funkcjonariuszy policji zostali oskarżeni o naruszenie życia prywatnego żony skarżącego zmuszając ją do poddania się badaniu ginekologicznemu. Zostali uniewinnieni w maju 1996 roku. Skarżący zarzucił, że wymuszone badanie ginekologiczne jego żony stanowiło naruszenie art. 8 Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego).

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego). Uznał, że ze względu na jej trudną sytuację gdy pozostawała w rękach władz, które sprawowały pełną kontrolę nad jej osobą w czasie pozbawienia wolności, mało prawdopodobne było, by żona skarżącego stawiała opór badaniu ginekologicznemu. Doszło zatem do ingerencji w jej prawo do poszanowania życia prywatnego. Rząd Turcji nie wykazał istnienia medycznej konieczności lub innych okoliczności określonych prawem. Choć Trybunał przyjął argument, zgodnie z którym badanie lekarskie osoby pozbawionej wolności wykonane przez lekarza medycyny sądowej może być istotnym zabezpieczeniem przed fałszywymi oskarżeniami o molestowanie seksualne lub złe traktowanie, uznał, że wszelkie ingerencje w nietykalność cielesną muszą być przewidziane przez ustawę i wymagać zgody tej osoby. W tym przypadku tak się nie stało, a zatem ingerencja nie była zgodna z prawem.

Maslova i Nalbandov przeciwko Rosji¹

24 stycznia 2008 roku

Zobacz poniżej, pod „Zgwałcenie i wykorzystywanie seksualne”.

Yazgül Yılmaz przeciwko Turcji

1 lutego 2011 roku

W tej sprawie skarżąca zarzuciła, że w wieku 16 lat była molestowana seksualnie w policyjnej izbie zatrzymań. Została poddana badaniu ginekologicznemu, bez obecności jej opiekuna oraz bez jej zgody czy zgody jej opiekuna, w celu sprawdzenia, czy doszło do rozerwania błony dziewiczej. Po uniewinnieniu i uwolnieniu cierpiała na stres pourazowy i depresję. Jej zarzuty dotyczące wymuszenia czynności seksualnej w areszcie zostały w dużej mierze poparte przeprowadzonymi w późniejszym terminie badaniami lekarskimi. Wobec lekarzy więziennych nie wszczęto postępowania dyscyplinarnego.

Trybunał zauważył, że w tamtym czasie ustawa nie przewidywała koniecznych zabezpieczeń dotyczących badań pozbawionych wolności kobiet, oraz że dodatkowe gwarancje były wymagane do przeprowadzenia badań ginekologicznych, w szczególności w przypadku małoletnich. Powszechna praktyka automatycznie przeprowadzanych badań ginekologicznych na zatrzymanych, mająca zapobiegać stawianiu funkcjonariuszom policji fałszywych zarzutów napaści seksualnych, nie leżała w interesie zatrzymanych kobiet i nie miała żadnego medycznego uzasadnienia. Skarżąca zgłosiła molestowanie seksualne, nie zgwałcenie, czego badanie błony dziewiczej nie podważyło. Trybunał zauważył, że nowy turecki kodeks postępowania karnego reguluje kwestie badań ginekologicznych, jednak

¹ 16 września 2022 r. Federacja Rosyjska przestała być stroną Europejskiej Konwencji Praw Człowieka („Konwencji”).

nie zawiera żadnych szczególnych przepisów dotyczących małoletnich. Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego traktowania) w zakresie zarówno badań ginekologicznych skarżącej podczas osadzenia w policyjnej izbie zatrzymań, jak i nieadekwatnego śledztwa dotyczącego osób odpowiedzialnych.

B.S. przeciwko Hiszpanii (skarga nr 47159/08)

24 lipca 2012 roku

Sprawa ta dotyczyła kobiety pochodzenia nigeryjskiego, która została zatrzymana przez policję, kiedy pracowała jako prostytutka na obrzeżach Palmy de Mallorca. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że podczas zatrzymania w celu przesłuchania krajowi funkcjonariusze policji stosowali wobec niej przemoc słowną i fizyczną. Skarżąca twierdziła ponadto, że była dyskryminowana ze względu na wykonywany przez nią zawód prostytutki, kolor skóry i płeć.

Trybunał uznał, że państwo hiszpańskie nie przeprowadziło odpowiedniego i skutecznego dochodzenia w sprawie zarzutów skarżącej dotyczących dwukrotnego złego traktowania, kiedy została zatrzymana i przesłuchana na ulicy, co **naruszało art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) w jego aspekcie proceduralnym. Uznał ponadto, że sądy krajowe nie wzięły pod uwagę szczególnie trudnej sytuacji skarżącej związanej z jej położeniem jako Afrykanki pracującej jako prostytutka, a tym samym nie wywiązały się z obowiązku podjęcia wszelkich możliwych środków w celu ustalenia, czy dyskryminujące podejście mogło odegrać rolę w tych wydarzeniach, co **naruszało art. 14** (zakaz dyskryminacji) **w związku z art. 3** Konwencji. Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia art. 3** Konwencji w odniesieniu do zarzutów skarżącej dotyczących złego traktowania.

İzci przeciwko Turcji

23 lipca 2013 roku

Sprawa ta dotyczyła Turczynki, która zarzuciła w szczególności, że została zaatakowana przez policję po wzięciu udziału w pokojowej demonstracji w ramach obchodów Dnia Kobiet w Stambule oraz że taka brutalność policji w Turcji jest tolerowana i często pozostaje bezkarna.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), zarówno w jego aspekcie materialnym, jak i proceduralnym, oraz do **naruszenia art. 11** Konwencji (wolność zgromadzeń i stowarzyszenia się). Uznał w szczególności, że w wielu wcześniejszych sprawach przeciwko Turcji funkcjonariusze policji nie wykazali pewnego stopnia tolerancji i powściągliwości przed podjęciem prób rozproszenia tłumu, który nie był agresywny ani nie stanowił zagrożenia dla porządku publicznego, oraz że użycie nieproporcjonalnej siły wobec demonstrantów spowodowało obrażenia u skarżącej. Ponadto niezidentyfikowanie i nieukaranie przez władze tureckie odpowiedzialnych funkcjonariuszy policji wzbudziło poważne wątpliwości co do wywiązywania się państwa z wynikającego z Konwencji obowiązku prowadzenia skutecznych postępowań dotyczących zarzutów złego traktowania. Wreszcie użycie przez funkcjonariuszy policji nadmiernej siły miało efekt odstraszący od udziału w demonstracjach.

W tym przypadku Trybunał przypomniał, że rozpoznawana jest duża liczba skarg przeciwko Turcji dotyczących prawa do wolności zgromadzeń i stowarzyszenia się i/lub nadmiernego użycia siły przez funkcjonariuszy organów ścigania podczas demonstracji. Uwzględniając systemowy aspekt problemu, Trybunał zwrócił się do władz tureckich o **podjęcie środków generalnych zgodnie z ich zobowiązaniami wynikającymi z art. 46** Konwencji (wykonanie wyroków) w celu zapobieżenia podobnym naruszeniom w przyszłości.

Afet Süreyva Eren przeciwko Turcji

20 października 2015 roku

Zatrzymana w czerwcu 1999 roku w związku z podejrzeniem o udział w nielegalnej organizacji politycznej, skarżąca zarzuciła, że kiedy przebywała w izbie zatrzymań, była poddawana złemu traktowaniu, które stanowiło tortury. Ponadto utrzymywała, że władze nie przeprowadziły skutecznego postępowania w sprawie jej zarzutów dotyczących złego traktowania.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) zarówno w jego aspekcie materialnym, jak i proceduralnym. Mając na uwadze w szczególności charakter i stopień złego traktowania i wnioski, jakie można było wyprowadzić na podstawie materiału dowodowego, zgodnie z którym dopuszczono się złego traktowania oskarżonej w celu uzyskania od niej informacji o jej domniemanym powiązaniu z nielegalną organizacją polityczną, Trybunał uznał, że przedmiotowe złe traktowanie spowodowało nader poważne i okrutne cierpienie, które można określić jedynie jako tortury. Trybunał uznał również, że śledztwo i wynikające z niego postępowanie karne były przeprowadzone w sposób nieadekwatny, co naruszało obowiązki proceduralne państwa wynikające z art. 3.

Dilek Aslan przeciwko Turcji

20 października 2015 roku

Zatrzymana w październiku 2006 roku podczas rozprowadzania ulotek popierających rodziny osób pozbawionych wolności, skarżąca zarzuciła, że była poddawana złemu traktowaniu przez policję i podniosła, że władze nie przeprowadziły skutecznego dochodzenia dotyczącego tych zarzutów. Podniosła także, że siłą uniemożliwiono jej rozprowadzanie ulotek, które stanowiły odzwierciedlenie jej poglądów.

Materiał dowodowy przedstawiony przed Trybunałem nie umożliwił ustalenia ponad wszelką uzasadnioną wątpliwość, że skarżąca była poddawana złemu traktowaniu przez policję. Trybunał orzekł zatem, że **nie doszło do naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) w jego aspekcie materialnym. Z drugiej strony Trybunał uznał, że władze nie przeprowadziły odpowiedniego i skutecznego dochodzenia w sprawie zarzutów skarżającej dotyczących złego traktowania i w związku z tym uznał, że **doszło do naruszenia art. 3** Konwencji w jego aspekcie proceduralnym. Wreszcie Trybunał uznał, że **nie doszło do naruszenia art. 10** Konwencji (wolność wyrażania opinii).

Ebru Dincer przeciwko Turcji

29 stycznia 2019 roku

Sprawa ta dotyczyła operacji przeprowadzonej przez siły bezpieczeństwa w zakładzie karnym Bayrampaşa w Stambule w grudniu 2000 roku, w trakcie której skarżąca odniosła poważne poparzenia różnych części ciała, w tym twarzy, spowodowane pożarem, który wybuchł w sali sypialnej dla kobiet.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Uznał w szczególności, że jedynie dochodzenie lub skuteczne procedury mogłyby umożliwić ustalenie przyczyny pożaru. Jednak niemal 18 lat po wydarzeniach nie ustalono tej przyczyny, a postępowanie karne nadal toczy się przed sądem (Assize Court). Ponadto w postępowaniu krajowym nie wykazano, jakoby zachowanie skarżającej sprawiło, iż przemoc, która doprowadziła do jej fizycznego i psychicznego cierpienia była nieunikniona.

Lopez Martinez przeciwko Hiszpanii

9 marca 2021 (wyrok Komitetu)

Sprawa ta dotyczyła śledztwa przeprowadzonego przez władze hiszpańskie po przymusowej ewakuacji przez policję kilku osób, w tym skarżącego, przebywających w kawiarni na obrzeżach siedziby Kongresu w Madrycie i biorących udział w demonstracji pod hasłem „Otoczyć Kongres”.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 3** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Konwencji. W świetle posiadanych materiałów uznał, że w szczególnych okolicznościach sprawy dochodzenie przeprowadzone przez sądy krajowe nie było wystarczająco dokładne i skuteczne, aby spełnić wymogi proceduralnego aspektu art. 3.

Zob. również:

[SLÁDKOVÁ przeciwko Czechom](#)

10 listopada 2022

Zgwałcenie i wykorzystywanie seksualne

[X i Y przeciwko Niderlandom \(skarga nr 8978/80\)](#)

26 marca 1985 roku

Dziewczyna niepełnosprawna intelektualnie (druga skarżąca) została zgwałcona w domu dla dzieci niepełnosprawnych, w którym mieszkała, w dniu następującym bezpośrednio po jej szesnastych urodzinach (wiek ten stanowił granicę zdolności do wyrażenia zgody na stosunek seksualny w Niderlandach) przez krewnego kierownika. Doświadczenie wywołało u niej głęboką traumę, jednak ze względu na wiek umysłowy została uznana za niezdolną do złożenia oficjalnej skargi. Jej ojciec (pierwszy skarżący) podpisał skargę w jej imieniu, jednak nie wszczęto postępowania przeciwko sprawcy, ponieważ dziewczyna musiała złożyć skargę samodzielnie. Sądy krajowe uznały, że istnieje luka prawna.

Trybunał przypomniał, że chociaż przedmiotem art. 8 Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) jest zasadniczo ochrona jednostki przed arbitralną ingerencją ze strony władz publicznych, nie zmusza on jedynie państwa do powstrzymania się od takiej ingerencji: oprócz tego przede wszystkim negatywnego obowiązku, mogą istnieć pozytywne obowiązki nieodłączne względem skutecznego poszanowania życia prywatnego lub rodzinnego. W sprawie tej Trybunał uznał, że ochrona przyznana na mocy prawa cywilnego w przypadku tego rodzaju czynu zabronionego popełnionego na drugiej skarżącej była niewystarczająca. Była to sprawa, w której ważyły się podstawowe wartości i zasadnicze aspekty życia prywatnego. Skuteczny efekt odstraszający był w tym zakresie niezbędny i mógł zostać osiągnięty jedynie w drodze zastosowania przepisów prawa karnego. Zauważając, że niderlandzki kodeks karny nie przewidział dla niej praktycznej i skutecznej ochrony Trybunał uznał zatem, uwzględniając charakter przedmiotowego czynu zabronionego, że druga skarżąca padła ofiarą **naruszenia art. 8** Konwencji.

[Aydin przeciwko Turcji](#)

25 września 1997 roku

Skarżąca, młoda Turczynka pochodzenia kurdyjskiego (w tamtym czasie 17-letnia), została zatrzymana bez wyjaśnienia i umieszczona w areszcie wraz z dwoma innymi członkami jej rodziny. Zawiazano jej oczy, pobito, rozebrano do naga, umieszczono w oponie i polewano wodą z węża pod ciśnieniem, a następnie została zgwałcona przez członka sił bezpieczeństwa i ponownie bita przez około godzinę przez kilka osób. Późniejsze badanie lekarskie wykonane przez lekarza, który nigdy wcześniej nie miał do czynienia z przypadkiem zgwałcenia, wykazało rozerwanie błony dziewiczej i rozległe siniaki na udach. Skarżąca zarzuciła ponadto, że jej rodzina była zastraszana i nękana przez władze w celu wymuszenia na niej wycofania skargi wniesionej przed Europejski Trybunał Praw Człowieka.

Trybunał podkreślił, że zgwałcenie zatrzymanej przez funkcjonariusza państwowego należy uznawać za szczególnie poważną i odrażającą formę złego traktowania, zważywszy na łatwość, z jaką sprawca może wykorzystać trudną sytuację i osłabiony opór swojej ofiary. Ponadto zgwałcenie pozostawia w ofierze głębokie urazy psychiczne, których wpływ czasu nie zbliznia tak szybko, jak ma to miejsce w przypadku innych form przemocy fizycznej i psychicznej. Doświadczenie to musiało wywołać u skarżącej poczucie upodlenia i

zhańbienia zarówno fizycznego, jak i emocjonalnego. Trybunał uznał, że nagromadzenie aktów przemocy zarówno fizycznej, jak i psychicznej wobec skarżącej podczas jej pobytu w areszcie, a w szczególności okrutny czyn zgwałcenia, któremu została poddana, stanowiło tortury, co **naruszało art. 3** Konwencji (zakaz tortur oraz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Ponadto zarzut zgwałcenia przez funkcjonariusza w areszcie wymagał, aby ofiara została zbadana z odpowiednią wrażliwością przez niezależnych lekarzy posiadających odpowiednią wiedzę fachową. Nie miało to miejsca, przez co śledztwo było obciążone błędami, a skarżącej odmówiono dostępu do odszkodowania, co **naruszało art. 13** Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego).

M.C. przeciwko Bułgarii (skarga nr 39272/98)

4 grudnia 2003 roku

Skarżąca w wieku 14 lat (w Bułgarii jest to wiek przyzwolenia na stosunek seksualny) została zgwałcona przez dwóch mężczyzn; płakała w trakcie i po zgwałceniu, a następnie została zabrana do szpitala przez matkę, gdzie ustalono, że doszło do rozerwania błony dziewiczej. Nie można było ustalić, czy skarżąca stawiała opór lub wzywała pomocy, dlatego sprawców nie ścigano.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 3** (zakaz poniżającego traktowania) i **art. 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji, podkreślając w szczególności uniwersalną tendencję do uznawania braku przyzwolenia za zasadniczy element przy ustalaniu, czy doszło do zgwałcenia i wykorzystywania seksualnego. Ofiary wykorzystywania seksualnego, szczególnie młode dziewczęta, często nie stawiały oporu z przyczyn psychologicznych (poddając się biernie albo dokonując dysocjacji wobec zgwałcenia) albo ze strachu przed dalszą przemocą. Podkreślając, że państwa miały obowiązek ścigać wszelkie wymuszone czynności seksualne, nawet jeśli ofiara nie stawiała fizycznego oporu, Trybunał dopatrywał się nieprawidłowości zarówno w przeprowadzonym w tej sprawie śledztwie, jak i w prawie bułgarskim.

Maslova i Nalbandov przeciwko Rosji²

24 stycznia 2008 roku

Skarżąca, którą wezwano na przesłuchanie na lokalny posterunek policji, została przez funkcjonariuszy policji przymuszona do przyznania się do udziału w zabójstwie. Jeden z funkcjonariuszy policji założył jej kajdanki na kciuki, pobił ją, zgwałcił, a następnie zmusił do seksu oralnego. Następnie on i inny funkcjonariusz wielokrotnie uderzali ją w brzuch, założyli jej na twarz maskę przeciwgazową, odcięli dopływ powietrza dusząc ją i podłączyli prąd do przewodów przyczepionych do jej kolczyków. Kiedy pozwolono jej skorzystać z toalety próbowała przeciąć sobie żyły w nadgarstkach. Po przesłuchaniu jej na posterunku policji trzech funkcjonariuszy pili alkohol i nadal ją gwałcili. Skarżąca złożyła skargę zarzucając, że była gwałcona i torturowana. Z prawdopodobieństwem wynoszącym 99,99% dowiedziono, że zużyta prezerwatywa znaleziona na posterunku nosiła ślady komórek pochodzących z jej pochwy. Znaleziono chusteczki jednorazowe ze śladami nasienia i różne części odzieży ze śladami nasienia i tkanki pochwy o tej samej grupie antygenów, co skarżąca. Sąd uznał jednak, że zgromadzony materiał dowodowy był niedopuszczalny, ponieważ postępowanie przeciwko funkcjonariuszom nie zostało wszczęte w wymaganym szczególnym trybie. Ostatecznie sprawę umorzono z powodu braku dowodów popełnienia przestępstwa.

Trybunał zauważył, że istnieje obszerny i jednoznaczny materiał dowodowy na poparcie wersji wydarzeń przedstawionej przez skarżącą. Trybunał podkreślił ponadto, że zgwałcenie zatrzymanej przez funkcjonariusza państwowego należało uznać za szczególnie poważną i odrażającą formę złego traktowania, zważywszy na łatwość, z jaką sprawca może wykorzystać trudną sytuację i osłabiony opór swojej ofiary. Przemoc fizyczna, w szczególności okrutne czyny polegające na wielokrotnym zgwałceniu, którym poddano skarżącą, stanowiły tortury, co stanowiło **naruszenie art. 3** Konwencji (zakaz tortur oraz

² 16 września 2022 r. Federacja Rosyjska przestała być stroną Konwencji.

niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Ponadto doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji w jego aspekcie proceduralnym w odniesieniu do nieskutecznego śledztwa.

P.M. przeciwko Bułgarii (skarga nr 49669/07)

24 stycznia 2012 roku

Sprawa ta dotyczyła skargi skarżącej, zgwałconej w wieku trzynastu lat, w której podnosiła, że władzom Bułgarii ponad piętnaście lat zajęło ukończenie przeprowadzonego stosownego śledztwa, a skarżąca nie miała dostępu do żadnych środków odwoławczych w związku z niechęcią władz w ściganiu sprawców.

Uznając, że śledztwo w sprawie skargi dotyczącej zgwałcenia skarżącej było nieskuteczne, pomimo że ustalono okoliczności faktyczne sprawy i wykryto sprawców, Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w jego aspekcie proceduralnym.

I.G. przeciwko Republice Mołdawii (skarga nr 53519/07)

15 maja 2012 roku

Skarżąca zarzuciła, że w wieku czternastu lat została zgwałcona przez znajomego (23-letniego mężczyznę, który mieszkał w sąsiedztwie babki skarżącej, którą skarżąca często odwiedzała). Skarżąca zarzuciła w szczególności, że władze nie przeprowadziły skutecznego śledztwa w sprawie jej zarzutów.

Trybunał orzekł, że przeprowadzone w sprawie skarżącej śledztwo nie spełniło wymogów wynikających z pozytywnych obowiązków państwa w zakresie skutecznego ścigania i karania sprawców wszelkich form zgwałcenia i wykorzystywania seksualnego, co **naruszało art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania).

M. i Inni przeciwko Włochom i Bułgarii (skarga nr 40020/03)

31 lipca 2012 roku

Skarżący, obywatele Bułgarii pochodzenia romskiego, zarzucili, że po przyjeździe do Włoch w celu znalezienia zatrudnienia, ich córki były przetrzymywane przez osoby fizyczne pod groźbą użycia broni, były zmuszane do pracy i kradzieży oraz wykorzystywane seksualnie przez rodzinę romską we wsi. Zarzucili również, że władze włoskie nie przeprowadziły adekwatnego śledztwa w sprawie tych wydarzeń.

Trybunał stwierdził **niedopuszczalność** wniesionej przez skarżących **skargi, na podstawie art. 4** (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej), jako w sposób oczywisty nieuzasadnionej. Uznał, że nie było dowodów na poparcie skargi w przedmiocie handlu ludźmi. Jednocześnie uznał, że władze włoskie nie przeprowadziły skutecznego śledztwa w sprawie wniesionych przez skarżących skarg, zgodnie z którymi ich córka, wówczas małoletnia, została wielokrotnie pobita i zgwałcona w willi, w której była przetrzymywana. Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz tortur) w jego aspekcie proceduralnym. Trybunał uznał wreszcie, że **nie doszło do naruszenia art. 3** Konwencji w odniesieniu do kroków podjętych przez włoskie władze w celu zwolnienia pierwszej skarżącej.

P. i S. przeciwko Polsce (skarga nr 57375/08)

30 października 2012 roku

Skarżącymi były córka i jej matka. W 2008 roku w wieku czternastu lat w wyniku zgwałcenia pierwsza skarżąca zaszła w ciążę. Skarżące zarzuciły w szczególności brak kompleksowych ram prawnych gwarantujących pierwszej skarżącej terminowy i nieskrępowany dostęp do aborcji na warunkach określonych przez obowiązujące przepisy prawa, oraz podanie informacji o sprawie do opinii publicznej. Zarzuciły ponadto, że zabranie pierwszej skarżącej spod pieczy jej matki i umieszczenie jej w schronisku dla nieletnich, a później w szpitalu, było niezgodne z prawem, i podnosiły, że okoliczności sprawy stanowiły niehumanitarne lub poniżające traktowanie.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) w odniesieniu do ustalenia dostępu do legalnej aborcji zgodnej z prawem w odniesieniu do obydwu skarżących, oraz w odniesieniu do ujawnienia danych

osobowych skarżących. Trybunał orzekł ponadto, że doszło do **naruszenia art. 5 ust. 1** Konwencji (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), ustalivszy w szczególności, że zasadniczym celem umieszczenia pierwszej skarżącej w schronisku dla nieletnich było odseparowanie jej od rodziców i uniemożliwienie wykonania aborcji. Wreszcie pierwsza skarżąca została potraktowana przez władze w niegodny sposób i jej cierpienie osiągnęło minimalny poziom dotkliwosci w zakresie **art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego traktowania), co doprowadziło do jego **naruszenia**.

O’Keeffe przeciwko Irlandii

28 stycznia 2014 roku (Wielka Izba)

Niniejsza sprawa dotyczy kwestii odpowiedzialności państwa za wykorzystywanie seksualne dziewięcioletniej uczennicy przez świeckiego nauczyciela w irlandzkiej Szkole Krajowej w 1973 roku. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że państwo irlandzkie nie zapewniło systemowi edukacji podstawowej struktury, która mogłaby uchronić skarżącą przed wykorzystaniem, a także nie przeprowadziło dochodzenia ani nie zapewniło odpowiedniej reakcji sądu na złe traktowanie skarżącej. Skarżąca utrzymywała również, że nie była w stanie uzyskać uznania braku ochrony przez państwo i odszkodowania z tego tytułu.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) i **art. 13** Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z brakiem zapewnienia przez państwo ochrony skarżącej przed wykorzystywaniem seksualnym oraz niemożności uzyskania przez skarżącą uznania tego braku ochrony na szczeblu krajowym. Trybunał orzekł ponadto, że **nie doszło do naruszenia art. 3** Konwencji w związku z dochodzeniem przeprowadzonym w sprawie zarzutów wykorzystywania seksualnego w szkole skarżącej.

W. przeciwko Słowenii (skarga nr 24125/06)

23 stycznia 2014 roku

Sprawa ta dotyczyła postępowania karnego prowadzonego przeciwko grupie mężczyzn, którzy zgwałcili 18-letnią skarżącą w kwietniu 1990 roku. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że przewlekłość postępowania karnego stanowiła niedopełnienie przez państwo obowiązku skutecznego ścigania przestępstw popełnionych przeciwko niej. O ile na szczeblu krajowym przyznano jej odszkodowanie tytułem dolegliwości, jakich doznała w wyniku przewlekłości postępowania, skarżąca uznała, że wypłaconej jej kwoty 5000 euro nie można uznać za wystarczające zadośćuczynienie.

Trybunał orzekł, że doszło do proceduralnego **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) uznając, że postępowanie karne dotyczące zgwałcenia skarżącej nie spełniało wymogów proceduralnych nałożonych przez art. 3.

M.A. przeciwko Słowenii (skarga nr 3400/07)

i N.D. przeciwko Słowenii (skarga nr 16605/09)

15 stycznia 2015 roku

Skarżące zarzuciły, że Słowenia nie zapewniła skutecznego systemu ścigania i sądzenia mężczyzn, których oskarżyły o zgwałcenie, przy czym przedmiotowe postępowanie karne trwało około 26 lat w pierwszej sprawie i ponad dziewięć lat w drugiej sprawie.

W obydwu sprawach Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia** proceduralnego aspektu [art. 3] Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) i uznał, że postępowanie karne w sprawie zgwałcenia skarżących nie spełniało wymogów proceduralnych nałożonych przez art. 3.

S.Z. przeciwko Bułgarii (skarga nr 29263/12)

3 marca 2015 roku

Skarżąca zarzuciła w szczególności nieskuteczność postępowania karnego w sprawie przestępstwa bezprawnego pozbawienia wolności, napaści, zgwałcenia i handlu ludźmi, jakich dopuszczono się wobec niej. Zarzuciła w szczególności brak przeprowadzenia

śledztwa w sprawie ewentualnego udziału dwóch funkcjonariuszy policji i brak ścigania dwóch sprawców, oraz przewlekłość śledztwa i postępowania sądowego. Skarżąca podniosła także, że przewlekłe postępowanie karne, w zakresie, w jakim dotyczyło jej roszczenia o zadośćuczynienie, stanowiło naruszenie wymogów prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie. Wreszcie podniosła, że jej sprawa była przykładem pewnej liczby powracających problemów dotyczących nieskuteczności postępowań karnych prowadzonych w Bułgarii.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w związku z nieprawidłowościami śledztwa przeprowadzonego w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności i zgwałcenia skarżącej, zważywszy w szczególności na przewlekłość postępowania karnego i brak przeprowadzenia śledztwa w kwestii niektórych aspektów przestępstw. Trybunał uznał za szczególnie niepokojący fakt, że władze nie uznały za konieczne zbadania zarzutów skarżącej dotyczących ewentualnego udziału w sprawie zorganizowanej siatki przestępczej zajmującej się handlem kobietami. Trybunał zauważył także w tej sprawie, że w ponad 45 wyrokach wydanych przeciwko Bułgarii stwierdził już, że władze nie wywiązały się ze swojego obowiązku przeprowadzenia skutecznego śledztwa. Wnosząc, że te powtórne uchybienia świadczą o istnieniu problemu systemowego uznał, na mocy **art. 46** Konwencji (moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków), że na Bułgarii ciąży obowiązek zdecydowania, we współpracy z Komitetem Ministrów Rady Europy, jakie środki generalne są wymagane pod względem praktycznym, ażeby w przyszłości zapobiec podobnym naruszeniom Konwencji.

I.P. przeciwko Republice Mołdawii (skarga nr 33708/12)

28 kwietnia 2015 roku

Skarżąca zarzuciła, że została zgwałcona przez mężczyznę, z którym spotykała się od ponad roku. Podniosła w szczególności, że władze mołdawskie nie zbadały skutecznie jej zarzutów dotyczących zgwałcenia, oraz że nie miała dostępu do żadnych skutecznych środków prawa karnego lub cywilnego w związku z zarzutem zgwałcenia oraz w związku z późniejszym nieodpowiednim śledztwem.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w aspekcie proceduralnym uznając, że śledztwo w sprawie skarżącej nie spełniło wymogów wynikających z pozytywnych obowiązków państwa w zakresie prowadzenia skutecznego śledztwa i karania wszelkich form zgwałcenia i wykorzystywania seksualnego. Orzekł również, że doszło do **naruszenia art. 13** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3** Konwencji w zakresie dotyczącym skargi skarżącej w przedmiocie braku cywilnych środków zaradczych.

Y. przeciwko Słowenii (skarga nr 41107/10)

28 maja 2015 roku

Sprawa dotyczyła skargi młodej kobiety w przedmiocie postępowania karnego prowadzonego przeciwko przyjacielowi rodziny, którego kobieta oskarżyła o wielokrotną napaść na tle seksualnym na nią gdy była małoletnia, zarzucając, że postępowanie było przewlekłe i traumatyczne dla niej. Skarżąca podniosła w szczególności, że przeprowadzone w sprawie przedstawionego przez nią zarzutu napaści na tle seksualnym śledztwo i następujące po nim postępowanie sądowe były w sposób nieuzasadniony opóźniane – od dnia złożenia przez kobietę zawiadomienia do dnia ogłoszenia wyroku sądu pierwszej instancji upłynęło siedem lat. Zarzuciła ponadto naruszenie integralności jej osoby w toku postępowania karnego, a w szczególności, że została poddana traumie, jaką było przesłuchiwanie jej przez samego oskarżonego podczas dwóch posiedzeń w jej sprawie.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia** proceduralnych obowiązków państwa wynikających z **art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), uznając w szczególności, że o ile niemożliwe jest spekulowanie, czy fakt, że pomiędzy złożeniem zawiadomienia przez skarżącą a wydaniem wyroku sądu pierwszej instancji upłynęło ponad siedem lat, miał negatywny wpływ na wynik postępowania, takiego opóźnienia nie sposób

pogodzić z wymogiem szybkości postępowania. Trybunał orzekł również, że doszło do **naruszenia art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) uznając, że władze słoweńskie nie zapewniły ochrony integralności osoby skarżącej w toku śledztwa i postępowania sądowego. W szczególności powinny one uniemożliwić oskarżonemu wygłaszania obraźliwych i upokarzających uwag przy zadawaniu pytań skarżącej w trakcie postępowania sądowego. Wprawdzie władze podjęły szereg środków, aby zapobiec dalszemu poddawaniu skarżącej traumie, jednak zważywszy na delikatny charakter sprawy i młody wiek skarżącej w czasie, gdy doszło do zarzucanej napaści na tle seksualnym, wymagane było zastosowanie szczególnego wyczucia. W odniesieniu w szczególności do charakteru przesłuchiwanie przez samego oskarżonego Trybunał zauważył, że o ile obrona musiała mieć pewną swobodę w podważaniu wiarygodności skarżącej, przesłuchiwanie nie powinno służyć zastraszaniu czy upokarzaniu świadków.

B.V. przeciwko Belgii (nr 61030/08)

2 maja 2017 roku

Skarżąca zarzuciła w szczególności, że nie przeprowadzono pełnego i wszechstronnego śledztwa i że nie dysponowała skutecznym środkiem zaradczym, dzięki któremu mogłaby wnieść zawiadomienie dotyczące zgwałcenia i czynu lubieżnego dokonanych przez współpracownika.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w aspekcie proceduralnym. Uznał w szczególności, że zarzuty skarżącej były potencjalnie wiarygodne, a zatem mogły zostać uznane za skargi na traktowanie naruszające art. 3 Konwencji. W związku z tym w świetle obowiązku państwa dotyczącego przeprowadzenia skutecznego śledztwa władze powinny, w chwili złożenia zawiadomienia przez skarżącą, niezwłocznie skorzystać ze wszystkich możliwych sposobów ustalenia faktów i, stosownie do przypadku, okoliczności towarzyszących zarzucanym czynom. W takich okolicznościach nie można zatem uznać, że śledztwo było poważne i staranne.

E.B. przeciwko Rumunii (skarga nr 49089/10)

19 marca 2019 roku

Skarżąca zarzucała władzom rumuńskim, że nie przeprowadziły właściwego śledztwa w sprawie jej zarzutów dotyczących zgwałcenia i naruszyły swój obowiązek zapewnienia skutecznej ochrony prawnej przed wykorzystywaniem seksualnym. Skarżąca podniosła, że władze również nie zapewniły jej ochrony jako ofierze przestępstwa i że nie miała pomocy prawnej ani psychologicznej i została poddana traumie, która w toku postępowania karnego naruszyła integralność jej osoby.

Trybunał orzekł, że w sprawie skarżącej doszło do **naruszenia art. 3** (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) i **art. 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Uznał w szczególności, że władze rumuńskie nie przeprowadziły właściwego śledztwa i nadmiernie podkreślały, że skarżąca nie stawiała oporu sprawcy. Ponadto zważywszy na nieznaczną niepełnosprawność intelektualną skarżącej, jej sprawa wymagała przeprowadzenia śledztwa w sposób dostosowany do okoliczności, czego nie uczyniono. Trybunał uznał również, że podejście władz naruszyło prawa skarżącej jako ofiary przemocy, pozbawiło prawo krajowe jego celu skutecznego karania i ścigania sprawców przestępstw seksualnych, a także wzbudziło wątpliwości co do systemu wprowadzonego w państwie rumuńskim na mocy jego międzynarodowych zobowiązań.

E.G. przeciwko Mołdawii (skarga nr 37882/13)

13 kwietnia 2021 roku

Niniejsza sprawa dotyczyła napaści seksualnej na skarżącą, w szczególności faktu niewykonania wyroku na jednym z jej trzech oprawców. Wskazanego poddano amnestii w czasie gdy był poszukiwany przez władze, przez co nigdy nie odbył swojego wyroku. Owa amnestia została w następnym czasie unieważniona, jednak jej obowiązywanie przez okres około roku umożliwiło sprawcy opuszczenie granic kraju, niedługo przed ostatecznym unieważnieniem. Skarżąca zarzucała, iż Państwo nie wypełniło swojego ustawowego

obowiązku zapewnienia skutecznego wykonania wyroku na trzecim z jej oprawców. Trybunał orzekł iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) **oraz Artykułu 8** (Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Uznał w szczególności, iż dokonanie napaści na tle seksualnym wobec skarżącej stanowiło poważne naruszenie jej prawa do uniknięcia uszczerbku na zdrowiu i cierpienia psychicznego. W sprawie skarżącej, Trybunał uznał iż środki wykorzystane przez Państwo w celu wykonania wyroku na trzecim z oprawców były niewspółmierne w świetle obowiązku Państwa aby doprowadzać do wykonywania wyroków wobec sprawców napaści na tle seksualnym. Udzielenie amnestii sprawcy oraz niewykonanie wyroku na nim przez władze było niekompatybilne z ustawowymi obowiązkami Mołdawii określonymi w Artykułach 3 i 8 Konwencji.

J.L. przeciwko Włochom (skarga nr 5671/16)

27 maja 2021 roku

Sprawa ta dotyczyła postępowań karnych wobec siedmiu mężczyzn oskarżonych o zbiorowe zgwałcenie skarżącej, których winy nie stwierdziły jednak włoskie sądy. Skarżąca skarżyła w szczególności iż władze krajowe nie ochroniły jej prawa do poszanowania jej życia prywatnego i nietykalności cielesnej w ramach przeprowadzonych postępowań karnych.

Trybunał uznał, iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 8** (Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Ustalił w szczególności, iż prawa i dobro skarżącej określone w Artykule 8 nie zostały w odpowiedniej mierze ochronione, w odniesieniu do stanowiska określonego w wyroku sądu apelacyjnego. W szczególności, władze krajowe nie zapobiegły wtórnej wiktyimizacji skarżącej w trakcie trwania postępowań, w których sposób formułowania swojego stanowiska przez sąd był wyjątkowo istotny, szczególnie w świetle publicznego charakteru wyroku. Trybunał wyróżnił niektóre komentarze - odnoszące się do biseksualnej orientacji skarżącej, jej związków oraz przygodnych stosunków płciowych, których była uczestnikiem przed zdarzeniami będącymi przedmiotem tamtej sprawy - uznając je za bezzasadne. Trybunał stwierdził, iż język oraz argumenty używane przez sąd apelacyjny były nacechowane uprzedzeniami dotyczącymi roli kobiety, funkcjonującymi we włoskim społeczeństwie, i z dużym prawdopodobieństwem stanowiły przeszkodę w zapewnieniu skutecznej ochrony praw ofiar przemocy na tle płciowym, pomimo satysfakcjonującego stanu ogólnych obramowań prawnych. Trybunał był przekonany o kluczowej roli zarówno postępowań w sprawach karnych jak i kar w ramach instytucjonalnej reakcji władz na przemoc na tle płciowym oraz zwalczanie nierówności pomiędzy płciami. W takim rozumieniu, niezbędnym było aby władza sądownicza unikała powielania uwłaczających stereotypów na temat płci w swoich decyzjach, umniejszania znaczenia przemocy na tle płciowym czy oceniających komentarzy, zdolnych do podburzania zaufania ofiar do systemu sprawiedliwości.

J.I. przeciwko Chorwacji (skarga nr 35898/16)

8 września 2022 roku

Sprawa dotyczyła skargi ofiary zgwałcenia, która skarżyła się jakoby władze nie potraktowały z należytą powagą jej zarzutu, zgodnie z którym sprawca gwałtu - ojciec zgwałconej - groził, że zabije ją w trakcie swojej przepustki z więzienia. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że władze nie udzieliły jej ochrony przed próbami zastraszenia jej przez sprawcę gwałtu oraz „powtarzającą się wiktyimizacją”³, jak i nie przeprowadziły skutecznego dochodzenia w sprawie gróźb śmierci. Oświadczyła również, że w jej mniemaniu, zarzuty nie zostały potraktowane poważnie ze względu na jej Romskie pochodzenie.

Trybunał orzekł iż w sprawie **nastąpiło naruszenie Artykułu 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) Konwencji w wyniku braku przeprowadzenia skutecznego

³ Pojęcie oznaczające „sytuację, w której ta sama osoba ponownie cierpi w wyniku więcej niż jednego zdarzenia przestępczego w określonej przestrzeni czasu” ([Rekomendacja Rec\(2006\)8](#) Komitetu Ministrów Rady Europy dotycząca pomocy ofiarom przestępstw).

dochodzenia co do jej zawiadomienia. Ustalił szczególnie, iż nawet pomimo tego, że skarżąca trzykrotnie poinformowała policję o poważnym zagrożeniu jej życia, które stanowił jej gwałcień, służby nie przeprowadziły nawet wstępnego rozpoznania, nie mówiąc o otwarciu śledztwa. Trybunał zauważył również, iż władze były świadome szczególnie narażonej pozycji skarżącej jako Romki, ofiary poważnych przestępstw seksualnych, oraz uznał, że powinny być one zatem zareagować szybko i skutecznie w celu zapewnienia skarżącej ochrony przez spełnieniem się gróźb tego, który ją zgwałcił, jak i przed zastraszaniem jej, próbami wzięcia odwetu oraz powtarzającą się wiktyimizacją.

Yučković przeciwko Chorwacji

12 grudnia 2023 roku

Niniejsza sprawa dotyczyła serii napaści na tle seksualnym, których skarżąca - pielęgniarka - doświadczyła z rąk jej współpracownika - kierowcy karetki pogotowia - podczas wspólnych zmian w pracy. Jej oprawca został skazany na wyrok pozbawienia wolności w wysokości 10 miesięcy, jednak wyrok ten został w wyniku apelacji zmieniony na prace społeczne. Skarżąca poddawała w wątpliwość słuszność zmniejszenia surowości wyroku wobec jej współpracownika, argumentując to nieproporcjonalnie łagodnym charakterem kary w porównaniu do powagi popełnionych przestępstw.

Trybunał stwierdził iż **nastąpiło naruszenie Artykułów 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) **oraz 8** (Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji, uznając iż Chorwacja nie zaadresowała prawidłowo kwestii wielokrotnych przypadków stosowania przemocy seksualnej, którym poddana była skarżąca w swoim miejscu pracy. Trybunał w szczególności uznał za niepokojący fakt iż sąd odwoławczy zdecydował się na zastosowanie środka prac społecznych zamiast orzeczonej wcześniej kary pozbawienia wolności, bez podania odpowiedniego uzasadnienia lub uwzględnienia jakkolwiek dobra skarżącej. Takie podejście sugerowało pobłażliwość chorwackich sądów w swoim podejściu do karania przemocy wobec kobiet.

X przeciwko Grecji (skarga nr 38588/21)

13 lutego 2024 roku

Skarżąca zarzuciła, że władze Grecji nie przeprowadziły skutecznego śledztwa w sprawie rzekomego zgwałcenia jej przez barmana hotelowego we wrześniu 2019 roku. Zdarzenie miało mieć miejsce w trakcie wakacji, które wtedy 18-letnia skarżąca spędzała ze swoją matką. Zarzucała również, że postępowanie w jej sprawie nie spełniało wymaganych standardów. Twierdziła, że władze uchybiły swojemu obowiązkowi zapewnienia jej skutecznej ochrony prawnej oraz udzielenia jej ochrony jako ofierze przemocy na tle płciowym.

Trybunał orzekł iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) Konwencji w jego aspekcie formalnym **oraz Artykułu 8** (Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Nie wyrażając opinii co do samej winy oskarżonego, Trybunał uznał iż władze Grecji nie poddały sprawy wystarczającej uwadze, aby móc twierdzić o dopełnieniu swoich obowiązków wynikających z Konwencji.

Daugaard Sorensen przeciwko Danii

15 października 2024 roku⁴

Sprawa dotyczyła wycofania aktu oskarżenia przeciwko podejrzanemu o zgwałcenie skarżącej. Powodem wycofania aktu były błędy popełnione przez Biuro Regionalne Prokuratora Krajowego, w szczególności nieprzestrzeganie ustawowego terminu przedawnienia.

Trybunał orzekł, iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) **oraz Artykułu 8** (Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji w odniesieniu do skarżącej w niniejszej sprawie. Trybunał uznał w szczególności, iż prokuratura popełniła - a następnie stwierdziła popełnienie - trzy,

⁴ Niniejszy wyrok stanie się prawomocny po zajściu okoliczności określonych w Artykule 44 § 2 (Ostateczne wyroki) [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#).

następujące bezpośrednio po sobie błędy. Bez względu na to kto faktycznie był odpowiedzialny za niedotrzymanie terminu, nie miało to wpływu na efekt końcowy - akt oskarżenia przeciwko podejrzanemu został wycofany. W wyniku tego, skarżąca została pozbawiona możliwości skutecznego ścigania przestępstwa czy sądowej kontroli zarzuconego zgwałcenia, o którym zawiadomiła policję. Wobec tego, Trybunał orzekł iż w postępowaniu dotyczącym zarzutów skarżącej wystąpiły istotne wady. Dania uchybiła więc swoim obowiązkom płynącym z Artykułów Konwencji.

Ryzyko złego traktowania w przypadku wydalenia

Okaleczanie żeńskich narządów płciowych

Collins i Akaziebie przeciwko Szwecji

8 marca 2007 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżące, obywatelki Nigerii, to matka i córka. Zarzuciły, że w razie powrotu do Nigerii zostałyby poddane okaleczaniu żeńskich narządów płciowych, co stanowiłoby naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Szwedzka Rada ds. Migracji odrzuciła ich wnioski o udzielenie azylu, przyznanie statusu uchodźcy albo zezwolenia na pobyt, twierdząc między innymi, że okaleczanie żeńskich narządów płciowych jest w Nigerii zakazane prawem i że zakazu tego przestrzegano w co najmniej sześciu stanach Nigerii. Zatem w razie powrotu skarżących do jednego z tych stanów, mało prawdopodobne było zmuszenie ich do poddania się okaleczaniu żeńskich narządów płciowych. Skarżące bezskutecznie odwoływały się utrzymując, że praktyka okaleczania żeńskich narządów płciowych utrzymuje się pomimo obowiązywania ustawowego zakazu i że sprawców nigdy nie ścigano ani nie karano.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną twierdząc, że skarżące nie uzasadniły, że po powrocie do Nigerii musiałyby zmierzyć się z realną i konkretną obawą okaleczania żeńskich narządów płciowych. Bezsporne było to, że poddawanie kobiety okaleczaniu narządów płciowych stanowi złe traktowanie sprzeczne z art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Bezsporne było również, że kobiety w Nigerii tradycyjnie były poddawane okaleczaniu narządów płciowych i w pewnym stopniu nadal są mu poddawane. Tym niemniej kilka stanów w Nigerii prawnie zakazało okaleczania żeńskich narządów płciowych, w tym stan, z którego pochodziły skarżące. Ponadto pierwsza skarżąca w okresie ciąży nie zdecydowała się na wyjazd do innego stanu nigeryjskiego ani do sąsiedniego kraju, w którym nadal mogłaby otrzymać pomoc i wsparcie ze strony swojej rodziny. Udało się jej natomiast pozyskać niezbędne środki praktyczne i finansowe na podróż do Szwecji, co świadczy o ogromie jej siły i niezależności. W tym świetle trudno było zrozumieć, dlaczego nie mogłaby ochronić swojej córki przed poddaniem jej okaleczaniu żeńskich narządów płciowych, jeśli nie w rodzimym stanie, to przynajmniej w jednym z innych nigeryjskich stanów, w których okaleczanie żeńskich narządów płciowych zostało zabronione prawem i/lub jest mniej rozpowszechnione.

Izevbekhai przeciwko Irlandii

17 maja 2011 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżąca i jej dwie córki twierdziły, że w razie powrotu do Nigerii dziewczęta są narażone na niebezpieczeństwo okaleczenia żeńskich narządów płciowych, co naruszałoby art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Twierdziły one, że najstarsza córka zmarła w wieku jednego roku z powodu obfitego krwawienia po okaleczeniu żeńskich narządów płciowych przez członka „starszyny”. Rodzina opuściła Nigerię udając się do Irlandii w obliczu wywieranej przez rodzinę ojca presji okaleczenia żeńskich narządów płciowych u dwóch młodszych dziewczynek. Ich wniosek o udzielenie azylu został odrzucony.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną. Uznał w szczególności, że istniały istotne powody, aby wątpić w prawdziwość oświadczeń dotyczących narodzin i śmierci najstarszej córki. Rodzina ta miała ponadto uprzywilejowaną pozycję w Nigerii pod względem finansowym i społecznym. Pierwsza skarżąca była wykształcona, a jej mąż i rodzice byli przeciwnikami okaleczania żeńskich narządów płciowych. Ani skarżąca, ani jej mąż nie podjęli starań w celu zgłoszenia policji jakichkolwiek problemów dotyczących ich córek i okaleczania żeńskich narządów płciowych, szukania pomocy czy przeprowadzki do północnej części Nigerii, gdzie wskaźnik okaleczeń żeńskich narządów płciowych był znacznie niższy lub gdzie zabieg ten przeprowadzano rzadko. Trybunał uznał zatem, że w przypadku powrotu do Nigerii zarówno skarżąca, jak i jej mąż, mogli ochronić córki przed okaleczaniem żeńskich narządów płciowych.

Omeredo przeciwko Austrii

20 września 2011 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżąca, urodzona w 1973 roku, uciekła z Nigerii w 2003 roku, aby uniknąć okaleczenia żeńskich narządów płciowych. Jej siostra zmarła w wyniku następstw okaleczenia i skarżąca twierdziła, że zachodzi obawa, iż mieszkańcy wioski zabiją ją, jeśli odmówi okaleczenia, zaś jej matka powiedziała, że skarżąca musi z nimi współpracować. Jej wniosek o udzielenie azylu został odrzucony.

Trybunał uznał sprawę za **niedopuszczalną** jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną. Bezsporne jest to, że poddawanie jakiegokolwiek osoby, dziecka czy osoby dorosłej, okaleczeniu żeńskich narządów płciowych stanowi złe traktowanie sprzeczne z art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Trybunał zauważył jednak, że pomimo iż władze krajowe uznały, że obawa skarżącej przed przymusem poddania się okaleczeniu żeńskich narządów płciowych w Nigerii była uzasadniona, uznano, że skarżąca dysponowała alternatywą ucieczki wewnętrznej w granicach kraju. Trybunał musiał zatem dokonać oceny osobistej sytuacji skarżącej w Nigerii. W tym względzie ustalono, że zważywszy na wykształcenie i doświadczenie zawodowe skarżącej jako krawcowej, istniał powód, by przypuszczać, że skarżąca będzie w stanie ułożyć sobie życie w Nigerii bez konieczności liczenia na wsparcie rodziny.

Sow przeciwko Belgii

19 stycznia 2016 roku

Skarżąca zarzuciła, że była narażona na ryzyko dalszego procesu ekscyzji w przypadku jej wydalenia do Gwinei, jej kraju pochodzenia, oraz że nie miała do dyspozycji żadnych skutecznych środków zaradczych w odniesieniu do swojej skargi.

Trybunał orzekł, że **nie doszłoby do naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) w przypadku wydalenia skarżącej do jej kraju pochodzenia, uznając, że nie uzasadniła ona realnego ryzyka poddania jej dalszemu procesowi ekscyzji w przypadku jej wydalenia do Gwinei. Trybunał orzekł również, że **nie doszło do naruszenia art. 13** Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3.**

Bangura przeciwko Belgii

14 czerwca 2016 roku (decyzja o skreśleniu skargi)

W sprawie tej skarżąca zarzuciła, że w przypadku powrotu do Sierra Leone, jej kraju pochodzenia, naraziłaby się na niebezpieczeństwo okaleczenia żeńskich narządów płciowych.

Zauważając w szczególności, że w styczniu 2016 roku skarżąca otrzymała zezwolenie na pobyt w związku z jej wnioskiem o połączenie z małżonkiem i że w związku z powyższym w tamtym czasie i przez długi okres nie istniało ryzyko wydalenia jej do Sierra Leone, Trybunał uznał, zgodnie z art. 37 Konwencji (skreślenie skargi z listy), że dalsze rozpatrywanie skargi jest nieuzasadnione i **postanowił skreślić sprawę z listy.**

Przestępstwa honorowe i złe traktowanie przez rodzinę

[A.A. i Tnni przeciwko Szwecji \(skarga nr 14499/09\)](#)

28 czerwca 2012 roku

Sprawa ta dotyczyła obywateli Jemenu (matki i jej pięciorga dzieci) mieszkających w Szwecji, wobec których wydano nakaz deportacji. Skarżący podnosili, że w przypadku deportacji do Jemenu zachodzi realna obawa, że staną się ofiarami przestępstw honorowych, ponieważ wykazali nieposłuszeństwo wobec męża/ojca i opuścili swój kraj bez jego pozwolenia. Szwedzkie sądy uznały, że problemy rodziny skarżącej dotyczyły głównie sfery osobistej i były związane raczej z kwestiami finansowymi, a nie z honorem.

Trybunał uznał, że w niniejszej sprawie nie wykazano istotnych powodów, by przypuszczać, że zachodziła obawa, że skarżący zostaną zabici lub poddani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w przypadku deportacji do Jemenu. Tym samym Trybunał orzekł, że **wykonanie nakazu deportacji** wydanego przeciw skarżącym **nie prowadziło do naruszenia art. 2** (prawo do życia) **lub art. 3** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) Konwencji.

[R.D. przeciwko Francji \(skarga nr 34648/14\)](#)

16 czerwca 2016 roku

Sprawa ta dotyczyła procedury deportacji skarżącej do Gwinei, jej kraju pochodzenia. Jako osoba pozostająca w związku małżeńskim z chrześcijaninem, znosiła wszelkiego rodzaju agresywne zachowania odwetowe ze strony jej ojca i braci muzułmanów. Skarżąca utrzymywała w szczególności, że w razie jej deportacji do Gwinei zachodzi obawa, że będzie traktowana w sposób sprzeczny z art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania).

Trybunał orzekł, że **deportacja** skarżącej do Gwinei **stanowiłaby naruszenie art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania).

Ryzyko handlu ludźmi lub ponownego handlu ludźmi

[L.R. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 49113/09\)](#)

14 czerwca 2011 roku (decyzja o skreśleniu skargi)

Skarżąca twierdziła, że padła ofiarą handlu ludźmi i została wywieziona z Włoch do Zjednoczonego Królestwa przez Albańczyka, który zmuszał ją do prostytucji w klubie nocnym zabierając wszystkie zarobione w ten sposób pieniądze. Uciekła i zaczęła mieszkać w nieujawnionym schronisku. Twierdziła, że wywiezienie jej ze Zjednoczonego Królestwa do Albanii naraziłoby ją na ryzyko traktowania stanowiącego naruszenie art. 2 (prawo do życia), art. 3 (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania), art. 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) i art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji.

Trybunał **postanowił skreślić sprawę z listy**, zgodnie z art. 37 Konwencji (skreślenie skargi z listy), ponieważ uznał, że skarżącej i jej córce przyznano status uchodźcy w Zjednoczonym Królestwie i nie zachodziła już obawa, że zostaną wywiezione do Albanii. Rząd zobowiązał się również zwrócić skarżącej poniesione przez nią koszty sądowe.

[V.F. przeciwko Francji \(skarga nr 7196/10\)](#)

29 listopada 2011 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa ta dotyczyła procedury deportacji skarżącej do Nigerii, jej kraju pochodzenia. Skarżąca utrzymywała w szczególności, że gdyby została wydalona do Nigerii, stanęłaby w obliczu ryzyka przymusowego powrotu do grupy zajmującej się prostytucją, z której uciekła i zostałaby poddana odwetowi z ich strony, oraz że władze nigeryjskie nie byłyby w stanie zapewnić jej ochrony. Zdaniem skarżącej na władzach francuskich ciążył obowiązek niewydalania osób, które mogą stać się ofiarami handlu ludźmi.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną. O ile miał pełną świadomość skali handlu nigeryjskimi kobietami we Francji i trudności, jakich

kobiety te doświadczały przy zwracaniu się do władz o uzyskanie ochrony, tym niemniej uznał, w szczególności, że informacje przekazane przez skarżącą w tej sprawie nie były na tyle wystarczające, by potwierdzić, że policja wiedziała lub powinna była wiedzieć w momencie wydania przeciwko skarżącej nakazu deportacji, że skarżąca była ofiarą siatki handlarzy ludźmi. W odniesieniu do obawy, że skarżąca została zmuszona do powrotu do grupy zajmującej się prostytutką w Nigerii Trybunał zauważył, że nigeryjskie ustawodawstwo dotyczące zapobiegania prostytutce i zwalczania takich sieci nie w pełni osiągnęło swoje cele, niemniej poczyniono znaczące postępy i prawdopodobnie po powrocie skarżąca uzyskałaby wsparcie.

Zobacz też: [Idemugia przeciwko Francji](#), decyzja w sprawie dopuszczalności z dnia 27 marca 2012 roku.

E.A. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 20658/11)

10 września 2013 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżąca, obywatelka Ghany, twierdziła, że została wywieziona do Zjednoczonego Królestwa i zmuszona do prostytutki. Skarżąca zarzuciła w szczególności, że jej wydalenie do Ghany narazi ją na ryzyko dostania się w ręce byłych handlarzy lub w ręce nowych handlarzy. Twierdziła ponadto, że w Zjednoczonym Królestwie, bezpośrednio w wyniku handlu ludźmi i wyzysku seksualnego, zaraziła się wirusem HIV w związku z czym państwo miało pozytywny obowiązek umożliwienia jej pozostania w Zjednoczonym Królestwie w celu uzyskania dostępu do niezbędnego leczenia.

Trybunał uznał zarzuty skarżącej na podstawie art. 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) i art. 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) za **niedopuszczalne**. Zauważył w szczególności, że skarżąca mogła przedstawić wszystkie zarzuty dotyczące Konwencji w ramach postępowania odwoławczego do Upper Tribunal. Nie wystąpiła o zgodę na wniesienie środka odwoławczego do Upper Tribunal, a tym samym nie spełniła wymogów przewidzianych w art. 35 ust. 1 Konwencji (wymogi dopuszczalności).

O.G.O. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 13950/12)

18 lutego 2014 roku (decyzja o skreśleniu skargi)

Skarżąca, obywatelka Nigerii, która twierdziła, że padła ofiarą handlu ludźmi, zarzuciła, że w razie jej wydalenia do Nigerii zachodzi realna obawa ponowienia tego procederu. Trybunał **postanowił skreślić skargę z listy spraw**, zgodnie z art. 37 Konwencji (skreślenie skargi z listy) zauważając, że skarżącej nie groziło już wydalenie, ponieważ przyznano jej status uchodźcy i bezterminowe zezwolenie na pobyt w Zjednoczonym Królestwie. Ponadto władze Zjednoczonego Królestwa uznały, że była ofiarą handlu ludźmi.

Wykluczenie społeczne

N. przeciwko Szwecji (skarga nr 23505/09)

20 lipca 2010 roku

Skarżąca, obywatelka Afganistanu, pozostająca w Szwecji w związku pozamałżeńskim z mężczyzną, twierdziła, że w przypadku powrotu do Afganistanu groziło jej wykluczenie społeczne, wieloletnie pozbawienie wolności, a nawet śmierć. Jej wnioski o udzielenie azylu zostały odrzucone.

Trybunał orzekł, że **deportacja** skarżącej ze Szwecji do Afganistanu **stanowiłaby naruszenie art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania). Zauważył, że kobiety w Afganistanie ponosiły szczególne ryzyko związane ze złym traktowaniem w razie uznania, że nie wypełniają ról związanych z płcią przypisanych im przez społeczeństwo, tradycję, a nawet system prawny. Sam fakt, że skarżąca mieszkała w Szwecji mógł zostać uznany za przekroczenie granicy akceptowalnego zachowania. Fakt, że chciała rozwieść się z mężem i nie chciała z nim dłużej mieszkać mógł wiązać się z poważnymi zagrażającymi życiu konsekwencjami. Ustawa dotycząca statusu osobistego ludności szyickiej z kwietnia 2009 roku wymagała, aby kobiety były posłuszne seksualnym żądaniom mężów i nie opuszczały domu bez pozwolenia. Ponadto z raportów wynikało, że

około 80% afgańskich kobiet było ofiarami przemocy domowej, tj. czynów, które władze uznawały za uprawnione, a zatem nie podlegające ściganiu. Kobiety samotne lub kobiety pozbawione męskiego „opiekuna” nieustannie napotykały na surowe ograniczenia w życiu osobistym i zawodowym, i były skazane na wykluczenie społeczne. Oczywiście było również, że gdyby nie były chronione przez męskiego krewnego, często byłyby pozbawione środków do życia. W szczególnych okolicznościach tej sprawy istniały uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że w przypadku deportacji do Afganistanu skarżąca stanęłaby przed skumulowanym ryzykiem odwetu ze strony męża, jego rodziny, jej własnej rodziny i społeczeństwa afgańskiego, co jest objęte zakresem art. 3 Konwencji.

W.H. przeciwko Szwecji (skarga nr 49341/10)

8 kwietnia 2015 roku (Wielka Izba)

Sprawa ta dotyczyła potencjalnego wydalenia osoby ubiegającej się o azyl ze Szwecji do Iraku, gdzie, jak twierdziła, mogłaby być narażona na złe traktowanie jako samotna kobieta wyznania mandejskiego, mniejszości etnicznej/religijnej znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji. Skarżąca wskazała, że jako rozwódka przynależąca do niewielkiej, etnicznej/religijnej mniejszości znajdującej się w trudnej sytuacji, w przypadku powrotu do Iraku będzie narażona na nieludzkie i poniżające traktowanie. Zarzuciła w szczególności, że bez sieci kontaktów z mężczyznami i bez jakichkolwiek krewnych pozostałych w Iraku, groziło jej prześladowanie, napaść, zgwałcenie, wymuszona zmiana wyznania i przymusowe małżeństwo.

Trybunał zauważył, że skarżącej przyznano zezwolenie na pobyt decyzją Rady ds. Migracji z dnia 15 października 2014 roku. Rada uznała, że przeważająca ogólna sytuacja w kwestii bezpieczeństwa w Bagdadzie, w połączeniu z faktem, że skarżąca jest kobietą należącą do mniejszości religijnej i pozbawioną jakiegokolwiek sieci społecznej w Iraku, oznacza, że wymaga ona ochrony w Szwecji. Po tej decyzji skarżąca podniosła, że nie chce dalszego rozpatrywania jej skargi przed Europejskim Trybunałem. Trybunał uznał zatem, że kwestia ta została rozstrzygnięta na szczeblu krajowym. Nie dopatrywał się też żadnych szczególnych okoliczności dotyczących poszanowania praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów, które wymagają kontynuacji rozpoznawania sprawy. **Stosownie** zatem było **skreślenie skargi z listy spraw Trybunału**.

R.H. przeciwko Szwecji (skarga nr 4601/14)

10 września 2015 roku

Skarżąca, obywatelka Somalii twierdziła, że w razie jej wydalenia do Mogadiszu zachodziła obawa, że zostanie zabita przez wujów z powodu odmowy przymusowego małżeństwa przed ucieczką z Somalii albo po powrocie zostałaby zmuszona do poślubienia mężczyzny wbrew swojej woli. Twierdziła ponadto, że ogólna sytuacja kobiet w Somalii jest bardzo trudna, w szczególności takich kobiet, które – podobnie jak ona – nie mają sieci męskich kontaktów, a zatem ich sytuacja jest tym trudniejsza.

Trybunał orzekł, że **deportacja** skarżącej do Mogadiszu **nie stanowiłaby naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania). Nie pomijając trudnej sytuacji kobiet w Somalii, w tym w Mogadiszu, Trybunał w oparciu o szczególne okoliczności faktyczne sprawy skarżącej nie mógł uznać, że w razie jej powrotu do tego miasta zachodziła obawa, że będzie traktowana w sposób sprzeczny z art. 3. W zeznaniach skarżącej i oświadczeniach dotyczących jej osobistych doświadczeń stwierdzono istotne rozbieżności, a niebezpieczeństwa, z jakimi miałyby zmierzyć się po powrocie nie zostały uprawdopodobnione. Nie było także podstaw, by przypuszczać, że wróci do Mogadiszu jako samotna kobieta zważywszy na ryzyko, z jakim wiąże się taka sytuacja. Należało natomiast uznać, że miała dostęp zarówno do wsparcia ze strony rodziny, jak i sieć kontaktów z mężczyznami. Nie wykazano też, jakoby musiała uciekać się do życia w obozie dla uchodźców i wsiadłców.

Handel ludźmi⁵

Rantsev przeciwko Cyprowi i Rosji⁶

7 stycznia 2010 roku

Skarżący był ojcem młodej kobiety, która zmarła na Cyprze, gdzie wyjechała do pracy w marcu 2001 roku. Jego zdaniem policja cypryjska nie zrobiła wszystkiego, co możliwe, by chronić jego córkę przed handlem ludźmi, kiedy jeszcze żyła oraz by ukarać osoby odpowiedzialne za jej śmierć. Zarzucił również władzom rosyjskim bierność w śledztwie dotyczącym handlu ludźmi i późniejszej śmierci jego córki oraz niepodjęcie kroków, które uchroniłyby ją przed niebezpieczeństwem.

Trybunał zauważył, że podobnie jak w przypadku niewolnictwa, handel ludźmi, ze względu na swój charakter i cel wyzysku, opiera się na wykonywaniu władzy związanej z prawem własności; istoty ludzkie traktowano jako towary, które można było kupić, sprzedać i poddać pracy przymusowej; stosowano ścisły nadzór nad działaniami ofiar, ich możliwość poruszania się była często ograniczana; stosowano wobec nich przemoc i groźby. Trybunał podkreślił też, że handel ludźmi sam w sobie jest zabroniony przez art. 4 Konwencji (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej). Ostatecznie stwierdzono, iż Cypr dopuścił się **naruszenia obowiązków wynikających z art. 4** Konwencji na dwóch płaszczyznach: po pierwsze, nie wprowadził odpowiednich ram prawnych i administracyjnych w celu zwalczania handlu ludźmi będącego rezultatem istniejącego systemu wiz dla artystów, a po drugie, z uwagi na brak podjęcia przez policję działań operacyjnych mających na celu ochronę córki skarżącego przed handlem ludźmi, pomimo okoliczności, które wzbudzały wiarygodne podejrzenie, że mogła ona być jego ofiarą. Zdaniem Trybunału doszło również do **naruszenia art. 4** przez Rosję z powodu zaniechania dochodzenia dotyczącego sposobu i miejsca werbunku córki skarżącego, a w szczególności ze względu na niepodjęcie przez państwo kroków w celu identyfikacji osób zaangażowanych w jej rekrutację lub stosowanych metod rekrutacji. Trybunał orzekł również, że doszło do naruszenia przez Cypr **art. 2** (prawo do życia) Konwencji, w wyniku niedopełnienia przez władze cypryjskie obowiązku skutecznego przeprowadzenia dochodzenia w sprawie śmierci córki skarżącego.

L.E. przeciwko Grecji (skarga nr 71545/12)

21 stycznia 2016 roku

Sprawa dotyczyła skargi obywatelki Nigerii, która została zmuszona do prostytucji w Grecji. Oficjalnie uznana za ofiarę handlu ludźmi, skarżąca musiała jednak czekać ponad dziewięć miesięcy po poinformowaniu władz o swojej sytuacji, zanim system wymiaru sprawiedliwości przyznał jej taki status. Podkreśliła ona, że niedopełnienie przez państwo greckie jego pozytywnych zobowiązań wynikających z art. 4 Konwencji (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) skutkowało w praktyce jego naruszeniem.

Orzeczono, że doszło do **naruszenia art. 4** Konwencji (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej). Trybunał uznał w szczególności, że skuteczność wstępnego dochodzenia oraz późniejszego śledztwa w sprawie była dotknięta szeregiem niedociągnięć. Trybunał odnotował także liczne opóźnienia i uchybienia w odniesieniu do postępowań administracyjnych i sądowych w zakresie obowiązków proceduralnych państwa greckiego. W niniejszej sprawie doszło również zdaniem Trybunału do **naruszenia art. 6 ust. 1** Konwencji (prawo do rzetelnego procesu sądowego w rozsądnym terminie). Stwierdzono, że długość przedmiotowego postępowania była nadmierna dla jednego poziomu jurysdykcji, a wymóg "rozsądnego terminu" nie został spełniony. Wreszcie Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) z uwagi na brak w prawie krajowym środka, za pomocą którego skarżąca mogłaby wymóc swoje prawo do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie.

⁵ Zobacz również zestawienie dotyczące „Handlu ludźmi”.

⁶ 16 września 2022 r. Federacja Rosyjska przestała być stroną Konwencji.

J. i Inni przeciwko Austrii (skarga nr 58216/12)

17 stycznia 2017 roku

Skarga dotyczyła śledztwa władz austriackich w sprawie zarzutu handlu ludźmi. Skarżące, dwie obywatelki filipińskie, które udały się do pracy w Zjednoczonych Emiratach Arabskich jako pokojówki lub opiekunki, twierdziły, że ich pracodawcy zabrali im paszporty i dopuszczali się wykorzystywania skarżących. Twierdziły także, że takie traktowanie miało też miejsce podczas krótkiego pobytu w Wiedniu, dokąd zabrali je pracodawcy i skąd ostatecznie udało im się uciec. W następstwie zawiadomienia wniesionego przez skarżące przeciwko ich pracodawcom w Austrii, władze stwierdziły, że nie posiadają jurysdykcji do ścigania domniemanych przestępstw popełnionych za granicą i postanowiły przerwać dochodzenie w sprawie skarżących dotyczącej wydarzeń w Austrii. Skarżące utrzymywały, iż zostały poddane pracy przymusowej i handlowi ludźmi, a władze austriackie nie przeprowadziły w tej sprawie skutecznego i wyczerpującego dochodzenia. Twierdziły w szczególności, że tego, co im się przytrafiło w Austrii nie można rozpatrywać w sposób odosobniony, a władze austriackie mają obowiązek na mocy prawa międzynarodowego zbadać również te wydarzenia, które miały miejsce za granicą.

Trybunał, stwierdzając, że władze austriackie wywiązały się z obowiązku ochrony skarżących jako (potencjalnych) ofiar handlu ludźmi, orzekł, że **nie doszło do naruszenia art. 4** (zakaz pracy przymusowej) **ani art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Przede wszystkim zauważono, iż zgodnie z Konwencją nie było obowiązku prowadzenia dochodzenia w sprawie rekrutacji skarżących na Filipinach lub ich rzekomego wykorzystywania w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, ponieważ na mocy art. 4 Konwencji państwa nie są zobowiązane do zapewnienia powszechnej jurysdykcji nad przestępstwami związanymi z handlem ludźmi popełnionymi za granicą. Wracając do wydarzeń w Austrii, Trybunał stwierdził, że władze podjęły wszystkie kroki, których można było oczekiwać w tej sytuacji. Skarżące, wspierane przez organizację pozarządową finansowaną przez rząd, były przesłuchiwane przez specjalnie wyszkolonych funkcjonariuszy policji, uzyskały zezwolenie na pobyt i pracę w celu uregulowania ich pobytu w Austrii, a dla szczególnej ochrony nałożono dodatkowo zakaz ujawniania ich danych osobowych. Ponadto dochodzenie w sprawie zarzutów dotyczących pobytu skarżących w Wiedniu było wystarczające, a końcowa ocena władz, zważywszy na stan faktyczny sprawy oraz dostępne dowody, była uzasadniona. Wszelkie dalsze kroki w tej sprawie - takie jak konfrontacja z pracodawcami skarżących - nie miałyby obiektywnej szansy powodzenia, ponieważ nie istniała umowa o wzajemnej pomocy prawnej między Austrią a Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi, a same skarżące zwróciły się do policji około rok po wydarzeniach, o których mowa, kiedy to ich pracodawcy już dawno opuścili kraj.

S.M. przeciwko Chorwacji (skarga nr 60561/14)

25 czerwca 2020 roku (Wielka Izba)

Sprawa dotyczyła skargi Chorwatki na handel ludźmi i zmuszanie do prostytucji. Skarżąca podnosiła nieodpowiednią reakcję proceduralną władz na jej zarzuty.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 4** (zakaz pracy przymusowej) Konwencji w związku z uchybieniami w śledztwie władz chorwackich w sprawie zarzutu skarżącej dotyczącego zmuszania do prostytucji. Korzystając z okazji stworzonej przez sprawę skarżącej i aby wyjaśnić swoje orzecznictwo dotyczące handlu ludźmi w celu czerpania zysków z prostytucji, Trybunał wskazał w szczególności, że opierał się na definicji prawa międzynarodowego, aby zdecydować, czy może zakwalifikować zachowanie lub sytuację jako handel ludźmi na podstawie art. 4 Konwencji, a zatem czy przepis ten mógłby być stosowany w szczególnych okolicznościach sprawy. Trybunał wyjaśnił również, że pojęcie „pracy przymusowej lub obowiązkowej” w art. 4 Konwencji miało na celu ochronę przed przypadkami poważnego wyzysku, takiego jak przymusowa prostytucja, niezależnie od tego, czy w szczególnych okolicznościach sprawy dotyczyły one specyficznego kontekstu handlu ludźmi. Stwierdził, że art. 4 można zastosować w sprawie skarżącej, ponieważ można było twierdzić, że pewne cechy handlu ludźmi i zmuszania do prostytucji były obecne, na przykład nadużycie władzy nad osobą bezbronną, przymus, oszustwo i ukrywanie. W szczególności, domniemany sprawca wykorzystywania był policjantem,

podczas gdy skarżąca przebywała w publicznym ośrodku opiekuńczym odkąd miała 10 lat, a on skontaktował się z nią najpierw za pośrednictwem Facebooka, co doprowadziło ją do przekonania, że pomoże jej w znalezieniu pracy. Zamiast tego zorganizował świadczenie przez nią usług seksualnych w wynajmowanym przez niego mieszkaniu lub wożąc ją na spotkania z klientami. Sytuacja ta oznaczała, że prokuratura miała obowiązek zbadania zarzutów skarżącej. Jednakże nie podjęto działań z wykorzystaniem wszystkich oczywistych kierunków śledztwa, w szczególności nie przesłuchano wszystkich możliwych świadków, na skutek czego w postępowaniu sądowym pozostała kwestia słowa skarżącej przeciw słowu domniemanego sprawcy. Takie uchybienia zasadniczo podważyły zdolność władz krajowych do określenia prawdziwego charakteru relacji między skarżącą a domniemanym sprawcą oraz tego, czy rzeczywiście była przez niego wykorzystywana.

T.V. przeciwko Hiszpanii (skarga nr 22512/21)

10 października 2024 roku⁷

Niniejsza sprawa dotyczyła ofiary handlu ludźmi pomiędzy Nigerią a Hiszpanią. Skarżąca zarzuciła że władze Hiszpanii nie przeprowadziły dochodzenia a następnie postępowania karnego, oraz że nie ukarały odpowiedzialnych za poddanie jej handlowi ludźmi i wykorzystywaniu seksualnemu w latach 2003-2007. Skarżącej udało się uciec rzekomym handlarzom ludźmi i w 2011 roku złożyła zawiadomienie o przestępstwie.

Trybunał uznał, iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 4** (Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) Konwencji w jego aspekcie formalnym, wskazując na fakt splamienia śledztwa niedociągnięciami, oraz że owe niedociągnięcia wskazywały na jawne lekceważenie przez władze Hiszpanii ich obowiązku badania poważnych zarzutów handlu ludźmi - przestępstwa ciągnącego za sobą prawdziwie niszczące skutki wobec ofiar tegoż. Trybunał zaznaczył w szczególności, iż w ciągu pierwszych dwóch lat trwania śledztwa nie wykonano żadnych kroków, iż śledczy nie podjęli oczywistych wątków śledztwa, oraz że decyzje wydane w 2017 roku, o tymczasowym zawieszeniu śledztwa wobec zarzutów skarżącej, były pozbawione głębi i niewystarczająco uzasadnione.

B.B. przeciwko Słowacji (skarga nr 48587/21)

24 października 2024 roku⁸

Sprawa ta dotyczyła postępowań podjętych w Słowacji, w odpowiedzi na podejrzenie iż skarżąca - Słowaczka pochodzenia Romskiego - stała się ofiarą handlu ludźmi i od 2010 roku była w Wielkiej Brytanii, przez co najmniej rok, zmuszana do uprawiania prostytucji. W trakcie tych postępowań jedna osoba została skazana za czerpanie korzyści majątkowych z uprawiania prostytucji przez inną osobę. Skarżąca skarżyła się w szczególności na fakt iż władze Słowacji nie potraktowały powyższego przestępstwa w kategorii handlu ludźmi a w kategorii sutenerstwa, co stało w sprzeczności z ich obowiązkiem przeprowadzenia skutecznego śledztwa co do uzasadnionego podejrzenia, iż skarżąca była ofiarą procederu handlu ludźmi.

Trybunał orzekł, iż w sprawie **nastąpiło naruszenie Artykułu 4** (Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) Konwencji w jego aspekcie formalnym, uznając iż postępowania przeprowadzone przez władze Słowacji były dotknięte istotnymi wadami w kwestii obchodzenia się władz z zarzutami przeciwko rzekomemu handlarzowi ludźmi. Trybunał zaznaczył w szczególności, iż władze same ograniczyły się jedynie do ustalenia faktów istotnych dla określenia czynów popełnionych przez sprawcę jako czerpanie korzyści majątkowych z cudzego nierządu. Zgromadzony materiał dowodowy pozwalał na postawienie wiarygodnego zarzutu prowadzenia handlu ludźmi, do postawienia którego władze były zobowiązane - czego nie zrobiły.

⁷ Niniejszy wyrok stanie się prawomocny po zajściu okoliczności określonych w Artykule 44 § 2 [Konwencji](#).

⁸ Niniejszy wyrok stanie się prawomocny po zajściu okoliczności określonych w Artykule 44 § 2 [Konwencji](#).

Przemoc ze strony osób fizycznych

Sandra Janković przeciwko Chorwacji

5 marca 2009 roku

Skarżąca zarzuciła w szczególności, że pomimo prób zainicjowania dochodzenia w sprawie zarzutów napaści i gróźb ze strony jej współlokatorów, władze nie zapewniły jej adekwatnej ochrony.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) z powodu uchybień władz Chorwacji w zapewnieniu odpowiedniej ochrony skarżącej przed naruszeniem jej nietykalności cielesnej i sposobu, w jaki wdrożono mechanizmy krajowego prawa karnego, w sprzeczności z pozytywnymi obowiązkami państwa określonymi na podstawie art. 8.

Ebcin przeciwko Turcji

1 lutego 2011 roku

Skarżąca, z zawodu nauczycielka, została napadnięta na ulicy, w drodze do pracy, przez dwie osoby, które oblały jej twarz kwasem. Była niezdolna do pracy przez półtora roku i została poddana trzyletniej terapii. Nadal cierpi z powodu poważnych następstw fizycznych. Zarzuciła w szczególności, że władze nie wywiązały się z obowiązku zapewnienia jej bezpieczeństwa i szybkiego ukarania sprawców.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) i **art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) w ich aspekcie proceduralnym uznając, że postępowanie administracyjne i karne nie zapewniły adekwatnej ochrony przed poważnym aktem przemocy.

Irina Smirnova przeciwko Ukrainie

13 października 2016 roku

Sprawa ta dotyczyła w szczególności systematycznego maltretowania skarżącej, jakiemu była poddawana przez grupę przestępczą, oraz zarzutu niezapobieżenia mu przez władze ukraińskie.

Trybunał orzekł, że doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Trybunał zauważył w szczególności, że powtarzalny i umyślny charakter ataków słownych, którym skarżąca była poddawana w połączeniu z przypadkami przemocy fizycznej stosowanej przez grupę mężczyzn wobec samotnej starszej kobiety osiągnął poziom dotkliwosti wymagany do objęcia zakresem art. 3 i angażował pozytywny obowiązek państwa dotyczący wprowadzenia ochronnych ram ustawodawczych i administracyjnych. Pomimo że główni sprawcy zostali pociągnięci do odpowiedzialności karnej i skazani na kary wieloletniego pozbawienia wolności, rozstrzygnięcie tej kwestii zajęło władzom ukraińskim ponad dwanaście lat. W świetle skrajnych opóźnień we wszczęciu i prowadzeniu postępowania karnego Trybunał uznał, że Ukraina nie wywiązała się z ciężącego na niej pozytywnego obowiązku na podstawie art. 3 Konwencji.

Tërshana przeciwko Albanii

4 sierpnia 2020 roku

Sprawa dotyczyła ataku z użyciem kwasu na skarżącą w 2009 roku. Skarżąca podejrzewała, że za napadem stał jej były mąż, którego oskarżyła o przemoc domową. Zarzuciła w szczególności, że władze Albanii nie podjęły środków w celu ochrony jej przed atakiem z użyciem kwasu i nie przeprowadziły szybkiego i skutecznego śledztwa w celu identyfikacji, ścigania i ukarania jej napastnika.

Trybunał uznał, że **nie doszło do naruszenia art. 2** (prawo do życia) Konwencji w jego materialnym aspekcie, uznając, że państwo albańskie nie może być pociągnięte do odpowiedzialności za atak. Zauważył w szczególności, że gdyby państwo było świadome zagrożenia wobec skarżącej, jego obowiązkiem byłoby podjęcie środków zapobiegawczych. Jednak w niniejszej sprawie władze krajowe dowiedziały się o brutalnym zachowaniu byłego męża skarżącej dopiero po zajściu. Z drugiej strony, Trybunał stwierdził, że doszło do **naruszenia art. 2** w aspekcie proceduralnym, uznając, że reakcja władz na atak z użyciem kwasu była nieskuteczna. W tym względzie zauważył w szczególności, że śledztwo

w sprawie ataku, który miał znamiona przemocy ze względu na płeć i w związku z tym powinien być skłonić władze do reakcji ze szczególną starannością, nie było nawet w stanie zidentyfikować substancji, którą skarżąca została oblana. Ponadto śledztwo zostało zawieszono w 2010 roku, bez ustalenia osoby odpowiedzialnej, a skarżąca nie otrzymała od tego czasu żadnych informacji o jego przebiegu, pomimo jej wielokrotnych zapytań.

Sabalić przeciwko Chorwacji

14 stycznia 2021 roku

Skarżąca, która została zaatakowana w barze przez mężczyznę, któremu przyznała się do swojej homoseksualnej orientacji, skarżyła się w szczególności na brak odpowiedniej reakcji ze strony władz krajowych na przemoc motywowaną orientacją seksualną skarżącej, dokonaną przez osobę fizyczną.

Trybunał uznał, iż **nastąpiło naruszenie Artykułu 3** (Zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) **w związku z Artykułem 14** (Zakaz dyskryminacji) Konwencji. Stwierdził w szczególności, iż postępowanie w sprawie wykroczenia, wytoczone przeciwko napastnikowi skarżącej, nie brało pod uwagę charakteru "przestępstwa z nienawiści" czynu, a w ramach kary została nałożona niepoważna grzywna. Wymienione mankamenty stanowiły wadę pierwotną postępowania. Wobec tego, uzasadnionym byłoby, gdyby władze postanowiły umorzyć lub unieważnić postępowanie w sprawie wykroczenia i poddać sprawę ponownemu rozpatrzeniu, zamiast odrzucić zawiadomienie skarżącej na podstawie zakazu ponownego karania w tej samej sprawie.

Zobacz też:

Pulfer przeciwko Albanii

20 listopada 2018 roku

Dalsza lektura

Zobacz także stronę internetową Rady Europy „[Przemoc wobec kobiet i przemoc domowa](#)”.

Kontakt dla mediów:

Tel.: + 33 (0)3 90 21 42 08